

NWSA-FINE ARTS

Received: September 2012

Accepted: January 2013

NWSA ID : 2013.8.1.D0122

ISSN : 1308-7290

© 2013 www.newwsa.com

Raif Kalyoncu

Seda Liman

Karadeniz Teknik University, Trabzon-Turkey

raifkalyoncu@hotmail.com

sedliman@hotmail.com

**ÖĞRETMENLERİN "GÖRSEL SANATLAR DERSİ" VE "GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENİ"
KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORLARI**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ilk ve orta öğretimde görev yapan öğretmenlerin, "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmenliği"ne ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Araştırma 2011-2012 Eğitim-Öğretim bahar yarıyılında Trabzon il merkezinde ilköğretim, ortaöğretim ve liseden oluşan üç farklı okulda görev yapan farklı branşlardaki 115 öğretmen ile yürütülmüştür. Verilerin toplanabilmesi için her öğretmene "Görsel Sanatlar Dersi ... gibidir; çünkü ..." cümlesi ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni ... gibidir; çünkü ..." cümlesi yöneltilmiş ve boşlukların doldurulması istenmiştir. Verilerin analizinde nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre metaforların; ilköğretim, ortaöğretim ve lisede görev yapan öğretmenlerin, "Görsel Sanatlar Öğretmeni" ve "Görsel Sanatlar Dersi"ne ilişkin kişisel algılarını ortaya çıkartmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Sanat, Sanat Eğitimi,
Görsel Sanatlar Öğretmenliği,
Görsel Sanatlar Dersi.

TEACHERS' METAPHORS ABOUT "FINE ARTS LESSON" AND "FINE ARTS TEACHER"

ABSTRACT

The aim of this study was to scrutinize the perceptions of teachers in the fields of primary and secondary education, about "Fine Arts Lessons" and "Fine Arts Teachers" by metaphor analysis. This study was carried out with the participation of 115 teachers from various branches, working for three different schools at the city center of Trabzon, in the spring term of academic year 2011-2012. In order to gather data, teachers were asked to complete the following sentences and fill in the blanks: "Fine Arts Lesson is like...; because..." and "Fine Arts Teacher is like...; because...". A qualitative research technique, "phenomenology", was used for data analysis. According to the study's findings, metaphors can be used as a strong research tool for exploring, understanding and explaining the personal perceptions of elementary, middle and high school teachers with regard to "Fine Arts Teacher" and "Fine Arts Lesson".

Keywords: Metaphor, Fine Arts, Art Education,
Fine Arts Teachers, Fine Arts Lesson

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Latince ve Grekçe'den, metapherein kelimesinden türetilen metafor, (Salman, 2003:54). Türkçede, "bir şeyi anlatmak için ona benzetilen başka bir şeyin adını eğreti olarak kullanma, eğretileme" (TDK; 2005:1359) olarak kullanılmaktadır. Abrams (1999:155) metaforu; dilin sembolik amaçlı kullanımına bağlı olarak bir kavram ya da durumu başka bir kavram ya da bir durumla ifade etme biçimi olarak tanımlamıştır. Metafor, bir sözcüğe kendi özel anlamının dışında başka bir anlam verilmesidir.

Lakoff ve Johnson'a göre (2005:25); "aralarında eşdeğerlik ilişkisi bulunan iki farklı öğeden birinin diğerinin yerine kullanılmasıyla oluşturulan dilsel kullanıma metafor denir". Bu durumda metafor, bir şeyi başka bir şeye göre anlamlandırmak, olarak da tanımlanabilir.

Düşüncenin ifadeden önce geldiği göz önüne alındığında metaforun, yalnızca dil ile ilgili olamadığı insanın düşünce sürecinin de büyük ölçüde metaforik olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda metaforun sadece dilde değil, düşünce ve eylemde de yaygın olarak kullanıldığını ifade etmek mümkündür.

Başka bir ifadeyle metafor, algısal benzerlik olan bir objeden diğerine geçen anlam transferidir. Bireylerin soyut olguları daha somut olgularla karşılaştırmalarını ve böylece bilinmeyen olgulara ilişkin anlayış geliştirmelerini sağlamaktadır. Metafor soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlama ve açıklamada yararlanılabilecek güçlü bir zihinsel araçtır (Saban vd., 2006; Semerci, 2007).

Metaforlar kişinin kendisini nasıl tanıdığı, anladığı ve çevreyi nasıl algıladığını açıklayan şeyin tam merkezindedir. Günlük dilde var olan metaforlar inanç ve davranışları etkilemektedir. Tam olarak farkında olmasak da metaforlar, hayatımızı şekillendiren kültürel ve kişisel çerçeveler olarak kullanılmaktadır (James, 2002: 26).

Kültürel değerler içinde sembolik olarak düşünmenin ve anlam iletmenin önemli boyutunu oluşturan bu güçlü zihinsel araç, informal olarak kullanımının yanında formal alanda da yaygın olarak kullanılmaktadır.

Eğitim alanında kelimelerin anlamlandırılmasında sıklıkla kullanılan metaforlar eğitimcilerin, düşünce, imaj ve uygulamalarını geliştirmelerinde kullanabilecekleri bir araçtır. Etkili bir öğretim yapmak isteyen öğretmenlerin, kendi rol ve sorumluluklarını metaforlar ile anlamlandırarak sınıf içi faaliyetlerini geliştirebilmeleri ve değiştirebilmeleri mümkündür (Çelikten, 2006: 276-277).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Literatür incelendiğinde; metaforların, öğrenmeyi teşvik etmede, yaratıcılığı geliştirmede, eğitimciler tarafından kullanılan öğretim uygulamalarını yönlendirmede ve eğitimcilerin modern eğitim anlayışındaki yerlerini belirlemede bir araç olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir (Guerrero ve Villamil, 2002; Forceville, 2002; Saban, 2004; Saban vd, 2006; Çelikten, 2006; Arslan ve Bayrakçı, 2006; Öztürk, 2007; Cerit, 2008; Shaw vd., 2008; Saban, 2008; Botha, 2009; Saban, 2009; Töremen ve Döş, 2009; Aydın ve Ünalı, 2010; Çapan, 2010; Döş, 2010; Şeyhoğlu ve Gencer, 2010; Yıldırım vd., 2011; Kaya, 2011; Şirin vd., 2012).

Ulusal ve uluslararası literatürde pek çok çalışma bulunmasına karşın Görsel Sanatlar Eğitimi alanında yapılmış bir uygulamaya rastlanmamıştır. Bu amaçla bu çalışmada metaforlar, ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki

öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramlarına bakışlarını belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Eğitim ve öğretimde düşünce imaj ve uygulamaların sıklıkla kullanıldığı alanlardan biri olan Görsel Sanatlar Dersi; öğrencilerin, estetik ve eleştirel nitelikler kazanmalarına, özgür ve özgün düşünebilen yaratıcı ve yenilikçi bireyler olarak yetişmelerine, kendilerine ve çevrelerine karşı duyarlı olmalarına katkı sağlamalıdır. Bu ders, amaçları doğrultusunda eğitimciler tarafından doğru algılanmalı ve iyi analiz edilmelidir.

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik sahip oldukları algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar?
- İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik sahip oldukları algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar?
- İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından, hangi kategoriler altında toplanabilir?
- İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından, hangi kategoriler altında toplanabilir?

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu çalışmada, ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik metaforik düşünme durumlarını belirlemek için nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır.

Olgu bilim (fenomenoloji) deseni, farkında olunan ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim, bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları belirlemeyi amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

3.1. Çalışma Grubu (Working Group)

Araştırmanın çalışma gurubunu, 2011-2012 Eğitim- Öğretim bahar yarıyılında Trabzon il merkezinde üç farklı okulda (ilköğretim, ortaöğretim ve lise) görev yapan toplam 115 öğretmen oluşturmaktadır.

3.2. Verilerin Toplanması (Data Collection)

Bu araştırmanın uygulama aşaması araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere metafor tekniği hakkında bilgi verilmiş, daha sonrada "Görsel Sanatlar Dersi ... gibidir; çünkü ..." ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni ... gibidir; çünkü ..." cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Öğretmenlere, yöneltilen cümleler ile ilgili metafor oluşturmaları için 30 dakika süre verilmiştir. Öğretmenlerin oluşturdıkları bu metaforlar araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması (Analyzing the Data and Interpreting)

Araştırmanın uygulama aşaması, her iki soruya da cevap veren 115 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler analiz edilirken, katılımcılardan anlamlı metafor kurabilen, ya da kurduğu metaforun sebebini mantıklı şekilde açıklayabilen 98 öğretmenin metaforu değerlendirilmiştir. Katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması; metaforların belirlenmesi, sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik sağlama olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

Metaforların belirlenmesi aşamasında; İlk olarak katılımcılar tarafından "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" ile ilgili üretilen metaforların iki farklı listesi yapılmış, daha sonra ise katılımcıların anlamlı metaforlar ve cümleler kurup kurmadıkları kontrol edilmiştir. Bu aşamada sınıflama yapmak amacıyla her katılımcının kurduğu metafor kodlanmıştır. Herhangi bir metaforun kullanılmadığı, ilgisiz bağlantıların kurulduğu veriler daha sonra elenmek üzere işaretlenmiştir.

Metaforların sınıflandırılması aşamasında "metafor analizi" tekniği kullanılarak her metafor, parçalara ayrıştırılmış ve diğer metaforlarla benzerlikleri veya ortak özellikleri bakımından "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" ile ilgili oluşturulan veriler gözden geçirilerek analiz edilmiştir. Bu amaç için katılımcıların yazdıkları her metafor (1) metaforun konusu, (2) metaforun kaynağı, (3) metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Araştırmada "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" ile ilgili sorulan sorular metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından incelenmiş, veriler arasında uyumsuzluk oluşması durumunda o veri değerlendirmeye katılmamıştır.

Sonuçta verilerden 17 tanesi metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından uyumsuz olması gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakılarak toplam 98 veri değerlendirilmiştir. Değerlendirilen 98 veriden; "Görsel Sanatlar Dersi" için 60 geçerli metafor, "Görsel Sanatlar Öğretmeni" için ise 58 geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" için ayrı ayrı oluşturulan listeler, alfabetik sıraya göre dizilmiş ve ham veriler ikinci kez gözden geçirilerek metaforların her biri için, onu en iyi temsil ettiği düşünülen örnek metafor ifadelerinin derlenmesiyle birlikte iki farklı örnek metafor listesi oluşturulmuştur. Bu iki liste; metaforların belli bir kategori altında toplanmasında bir başvuru kaynağı olarak kullanmak ve bu araştırmanın veri analizi sürecini ve yorumlarını geçerli kılmak için oluşturulmuştur.

Kategori geliştirme aşamasında öğretmenler tarafından üretilen metaforlar, "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiştir. Özellikle katılımcılar tarafından "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik oluşturulan 60 metafor ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik oluşturulan 58 metafor dikkate alınarak her metaforun "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramlarını nasıl kavramsallaştırdığı incelenmiştir. Bu amaç için öğretmenler tarafından üretilen her metafor, "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ne yönelik bakış açısına göre belli bir tema ile ilişkilendirilerek, toplamda "Görsel Sanatlar Dersi" için 6 ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" için 7 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşamasında güvenilirliğini sağlamak için kavramsal kategori altında verilen metaforların, söz

konusu bir kavramsal kategoriye ifade edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda uzman kişiye iki liste verilmiştir. Bu listeler; Örnek metaforun alfabetik sıraya göre dizili olduğu listeler, kavramsal kategorinin adlarını ve özelliklerini içeren listelerdir. Uzmanın bu listeleri kullanarak hiç bir metaforu ve kavramsal kategoriye dışarıda bırakmayacak şekilde eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra, uzmanın yaptığı eşleştirmeler, araştırmacının kendi kategorileriyle karşılaştırılmış, karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek; araştırmacının güvenilirliği, güvenilirlik = görüş birliği/ görüş birliği + görüş ayrılığı formülü (Miles ve Huberman, 1994: 64) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2009:288). (a) Bu araştırmacının "Görsel Sanatlar Dersi" için oluşturulan metaforlarının ve kavramsal kategorilerin güvenilirlik çalışması kapsamında görüşüne başvurulmuş uzman, 7 metaforu (dünya, nane şekeri, kapalı kutu, sihirbazlık, hazine, pastoral şiir, pencere) araştırmacınıninkinden farklı bir kategoriye yerleştirerek ilişkilendirmiştir. Bu durumda, güvenilirlik = $91 / (91+7) = 0.92$ olarak hesaplanmıştır. (b) Bu araştırmacının "Görsel Sanatlar Öğretmeni" için oluşturulan metaforlarının ve kavramsal kategorilerin güvenilirlik çalışması kapsamında görüşüne başvurulmuş uzman, 10 metaforu (anahtar, çiftçi, bütün renkler, simyacı, yel değirmeni, dalgıç, çılgın, dijital makine, filozof, fareli köyün kavalcısı) araştırmacınıninkinden farklı bir kategoriye yerleştirerek ilişkilendirmiştir. Bu durumda, güvenilirlik = $89/(89+10) = 0.90$ olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmacının her ikisi içinde yapılan güvenilirlik çalışmasında "Görsel Sanatlar Dersi" için %0.92 ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" için %0.90 oranında bir güvenilirlik sağlanmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Bu bölümde, ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branştaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlarla ilgili olarak elde edilen bulgular, tablolar ile araştırma sorularının alt başlıklarına göre analiz edilerek yorumlanmıştır.

4.1. İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik sahip oldukları algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar (Which metaphors do elementary, middle, and high school teachers (from various branches) use in order to explain their views on "Fine Arts Lesson")?

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenler "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik olarak toplam 98 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Toplam 98 metafordan 42 tanesi yalnızca birer katılımcı tarafından üretilmiştir. Diğer 56 metafor ise 2 ile 8 kişi arasında değişen katılımcılar tarafından üretilmiştir. Bunlar; rüya ($f=8, \%8.1$), ayna ($f=7, \%7.1$), deniz ($f=4, \%4.0$), gökkuşağı ($f=4, \%4.0$), özgürlük ($f=4, \%4.0$), terapi ($f=4, \%4.0$), yaşam ($f=3, \%3.0$), çiçek, doğa, duygu denizi, dürbün, hobi, ışık, pencere, sevgi, sihirbazlık, su ve toprak ($f=2, \%2.0$)'tır. Görüldüğü gibi katılımcılar tarafından "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik çok sayıda metafor kullanılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. İlköğretim, Ortaöğretim ve Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin
"Görsel Sanatlar Dersi" Kavramına Yönelik Metaforları
(Table 1. The Metaphors of Elementary, Middle and High School Teachers
about Fine Arts Lesson)

Metafor Sırası	Metaforun Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Sırası	Metaforun Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Aşk	1	1.0	31	Meşale	1	1.0
2	Ayna	7	7.1	32	Matematik	1	1.0
3	Belgesel	1	1.0	33	Mola	1	1.0
4	Çiçek	2	2.0	34	Mutluluk	1	1.0
5	Çocukların hayal denizi	1	1.0	35	Nane şekeri	1	1.0
6	Deniz	4	4.0	36	Nefes almak	1	1.0
7	Denklem	1	1.0	37	Özgürlük	4	4.0
8	Dert ortağı	1	1.0	38	Pencere	2	2.0
9	Doğa	2	2.0	39	Psikologların seansı	1	1.0
10	Doğadaki renkler	1	1.0	40	Pastoral şiir	1	1.0
11	Duygu denizi	2	2.0	41	Ruha seslenme	1	1.0
12	Duyguların açığa çıkması	1	1.0	42	Ruhumuzun dışı vurumu	1	1.0
13	Dünya	1	1.0	43	Rüya	8	8.1
14	Dümbün	2	2.0	44	Sanat	1	1.0
15	Düşüncenin aynası	1	1.0	45	Sağlık	1	1.0
16	Düşüncenin pratiği	1	1.0	46	Sevgi	2	2.0
17	Estetik	1	1.0	47	Sırdas	1	1.0
18	Fasıl	1	1.0	48	Sihirli bir anahtar	1	1.0
19	Gerçek	1	1.0	49	Sihirli bir ortam	1	1.0
20	Gökkuşuğu	4	4.0	50	Sihirbazlık	2	2.0
21	İlaç	1	1.0	51	Sinema	1	1.0
22	Hayal kurmak	1	1.0	52	Su	2	2.0
23	Hayat	1	1.0	53	Tablo	1	1.0
24	Hazine	1	1.0	54	Terapi	4	4.0
25	Hobi	2	2.0	55	Toprak	2	2.0
26	Işık	2	2.0	56	Uçsuz bir gökyüzü	1	1.0
27	İç dünyasının yansıması	1	1.0	57	Yaratıcılık	1	1.0
28	İnce bir ruh	1	1.0	58	Yaşam	3	3.0
29	Kapalı kutu	1	1.0	59	Zekânın ele yansıması	1	1.0
30	Koltuk	1	1.0	60	Zincir halkası	1	1.0
Toplam							98

4.2. İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik sahip oldukları algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar (Which metaphors do elementary, middle, and high school teachers (from various branches) use in order to explain their views on "Fine Arts Teacher")?

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenler "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik olarak toplam 98 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Toplam 98 metafordan 41 tanesi yalnızca birer katılımcı tarafından üretilmiştir. Katılımcıların oluşturduğu geriye kalan 57 metafor ise 2 ile 10 katılımcı arasında değişmektedir. Bunlar; sanatçı (f=10, %10.2), rehber (f=5, %5.1), sihirbaz (f=5, %5.1), güneş (f=4, %4.0), ışık (f=4, %4.0), psikolog (f=4, %4.0), gökkuşuğu (f=3, %3.0), kaşif (f=3, %3.0), kılavuz (f=3,

3.0), arı, doğa, hazine avcısı, heykeltıraş, ince ruhlu, orkestra şefi, tiyatrocu ve yol (f=2, 2.0)'dur. "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik katılımcılar tarafından çok sayıda metafor kullanılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. İlköğretim, Ortaöğretim ve Lisede Görev Yapan Öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni" Kavramına Yönelik Metaforları
(Table 2. The Metaphors of Elementary, Middle and High School Teachers about Fine Arts Teachers)

Metafor Sırası	Metaforun Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Sırası	Metaforun Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Anahtar	1	1.0	30	Işık	4	4.0
2	Arı	2	2.0	31	İlkbahar	1	1.0
3	Ayna	1	1.0	32	İnce ruhlu	2	2.0
4	Aynaya yansıyan ışık	1	1.0	33	Kâşif	3	3.0
5	Bahar	1	1.0	34	Kılavuz	3	3.0
6	Bahçıvan	1	1.0	35	Mimar	1	1.0
7	Bakır ustası	1	1.0	36	Mucit	1	1.0
8	Bütün Renkler	1	1.0	37	Mutluluk aracı	1	1.0
9	Çılgın	1	1.0	38	Orkestra Şefi	2	2.0
10	Çiçek	1	1.0	39	Pınar	1	1.0
11	Çiftçi	1	1.0	40	Psikolog	4	4.0
12	Dalgıç	1	1.0	41	Pusula	1	1.0
13	Danışman	1	1.0	42	Rehber	5	5.1
14	Deniz	1	1.0	43	Renk	1	1.0
15	Dijital makine	1	1.0	44	Resim fırçası	1	1.0
16	Dinlendirici	1	1.0	45	Sanatçı	10	10.2
17	Doğa	2	2.0	46	Sanat eseri	1	1.0
18	Doktor	1	1.0	47	Savaşçı	1	1.0
19	Ekmek	1	1.0	48	Sevgi	1	1.0
20	Fareli köyün kavalcısı	1	1.0	49	Sihirbaz	5	5.1
21	Filozof	1	1.0	50	Simyacı	1	1.0
22	Fotoğraf makinesi	1	1.0	51	Şiir	1	1.0
23	Gemi kaptanı	1	1.0	52	Tasarımcı	1	1.0
24	Gökkuşağı	3	3.0	53	Teknolojinin rehberi	1	1.0
25	Gözlemci	1	1.0	54	Tiyatrocu	2	2.0
26	Güneş	4	4.0	55	Tur rehberi	1	1.0
27	Hayal	1	1.0	56	Ufuk çizgisi	1	1.0
28	Hazine avcısı	2	2.0	57	Yel değirmeni	1	1.0
29	Heykeltıraş	2	2.0	58	Yol	2	2.0
Toplam							98

4.3. İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından, hangi kategoriler altında toplanabilir (Which categories can be employed to classify elementary, middle, and high school teachers' metaphors about "Fine Arts Lesson", in terms of their common characteristics)?

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar 6 kategoride toplanmıştır. Bunlar; yaşamın bir parçası olarak görsel sanatlar dersi, sevginin ifadesi olarak görsel sanatlar dersi, eğitici ve öğretici olarak görsel sanatlar dersi, duyguların ifadesi

olarak görsel sanatlar dersi, tedavi edici olarak görsel sanatlar dersi ve özgürlüğün ve yaratıcılığın ifadesi olarak görsel sanatlar dersidir (Tablo 3).

Tablo 3. İlköğretim, Ortaöğretim ve Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersine" Yönelik Metafor Kategorileri (Table 3. Elementary, Middle, and High School Teachers' Metaphorical Categories with regard to the "Fine Arts Lesson")

Kategoriler	Metaforlar	Metafor Frekansı	Metafor Adeti
Yaşamın Bir Parçası Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Doğa(2), hayat(1), doğadaki renkler(1), dünya(1), Nefes almak(1)	6	5
Sevginin İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Sevgi(2), çiçek(2), aşk(1), mutluluk(1)	6	4
Eğitici ve Öğretici Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Işık(2), meşale(1), yaşam(3), belgesel(1), toprak(2), deniz(4), zincir halkası(1), sinema(1)	15	8
Duyguların İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Nane şekeri(1), ince bir ruh(1), iç dünyanın yansıması(1), gökkuşağı(4), pastoral şiir(1), pencere(2), duygu denizi(2), rüya(8), dürbün(2), ruhumuzun dışavurumu(1), ayna(7), duyguların açığa çıkması(1), düşüncenin aynası(1), gerçek(1), tablo(1), mola(1), sırdaş(1), fasıl(1), dert ortağı(1), ruha seslenme(1), kapalı kutu(1)	40	21
Tedavi Edici Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Terapi(4), ilaç(1), koltuk(1), su(2), denklem(1), Psikologların seansı(1), sağlık(1)	11	7
Özgürlüğün ve Yaratıcılığın İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi	Özgürlük(4), sihirbazlık(2), düşüncenin pratiği(1), hobi(2), matematik(1), zekânın ele yansıması(1), hayal kurmak(1), yaratıcılık(1), sanat(1), hazine(1), sihirli bir ortam(1), estetik(1), sihirli anahtar(1), Çocukların hayal denizi(1), uçsuz bir gökyüzü(1)	20	15
		98	60

Katılımcıların "Görsel Sanatlar Dersine" Yönelik Sahip Oldukları Kavramsal Kategoriler (The conceptual categories of the attendees in regard to "Fine Arts Lesson"):

Yaşamın Bir Parçası Olarak Görsel Sanatlar Dersi:"Görsel Sanatlar Dersi"ni yaşamın bir parçası olarak görenlerin oluşturduğu bu kategoride 6 katılımcının (%6.1) oluşturduğu 5 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan sırasıyla doğa(2), hayat(1), doğadaki renkler(1), dünya(1) ve nefes almak(1)'tir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi doğa gibidir, çünkü doğa ile görsel sanatlar iç içedir doğa görsel sanatlar dersinin ilham kaynağıdır".
"Görsel sanatlar dersi hayat gibidir, çünkü hayatın her anında görsel sanatlar bize lazımdır sevgiyi, paylaşmayı, güzellikleri görsel sanatlar dersi sayesinde fark edebiliriz. Görsel sanatlar bir emektir, bir hoş görü bir tevazu, bir zevk bir anlatımdır, onun

sayesinde hayatın her anında anlamlar bulabiliriz. Bu yüzden görsel sanatlar dersi bütün kurumlarda olmalıdır".

Sevginin İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi: "Görsel Sanatlar Dersi"ni sevginin ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 6 katılımcının (%6.1) oluşturduğu 4 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla sevgi(2), çiçek(2), aşk(1) ve mutluluk(1)'tur. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi sevgi gibidir, çünkü bu dersi seversen duygu ve düşüncelerini severek yansıtırsın bu ders sevilerek yapılırsa sonuç verir". "Görsel Sanatlar Dersi sevgi gibidir, çünkü sevgi verirsen gelişir, sevgini esirgersen küser kabuğuna çekilir, sevgiyle çizim yaparsan çizim seni aktarır, sevgini katmazsan yavan olur seni coşturmaz".

Eğitici ve Öğretici Olarak Görsel Sanatlar Dersi: "Görsel Sanatlar Dersi"ni eğitici ve öğretici ve olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 15 katılımcının (%15.3) oluşturduğu 8 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla deniz(4), yaşam(3), ışık(2), toprak(2), meşale(1), belgesel(1), zincir halkası(1) ve sinema(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi deniz gibidir, çünkü insanlara rahatlık ve huzur verir. Doğruyu, güzeli ve inceliği öğretir. Görsel sanatlar bu yönleriyle önemlidir". "Görsel sanatlar dersi deniz gibidir, çünkü bu deniz içerisinde bilinmeyen fakat merak edilen ufuklara doğru yolculuk vardır". "Görsel sanatlar dersi yaşam gibidir, çünkü görülen, tasarlanan hayal edilenler çizgisel çalışmalarla oluşturulur. Beklentilerumutlar vermek istenen mesajlar görsel sanatlarla yoluyla insanlara iletebilir onları yönlendire bilirsiniz. İyi bir eser yıllar sonrada analiz edilebilir". "görsel sanatlar dersi yaşam gibidir, çünkü öğrenciler görsel sanatlar dersi aracılığıyla duygu ve düşüncelerini, hayata bakış açılarını anlatırlar, aktarırlar ve kendilerini şekillendirirler".

Duyguların İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi: "Görsel Sanatlar Dersi"ni duyguların ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 40 katılımcının (%40.8) oluşturduğu 21 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla rüya(8), ayna(7), gökkuşağı(4), pencere(2), duygu denizi(2), dürbün(2), nane şekeri(1), ince bir ruh(1), iç dünyanın yansıması(1), pastoral şiir(1), ruhumuzun dışavurumu(1), duyguların açığa çıkması(1), düşüncenin aynası(1), gerçek(1), tablo(1), mola(1), sırdaş(1), fasıl(1), dert ortağı(1), ruha seslenme(1) ve kapalı kutu(1) yer almaktadır. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi rüya gibidir, çünkü iç dünyamızı daha iyi anlamamızı, farkında olmadıklarımızı görmemizi, hayatı daha iyi anlayıp, öğrenmemizi sağlar". "Görsel sanatlar dersi ayna gibidir, çünkü duyguların şekillenip dışa yansımasını sağlar. Kendisi ile barışıp kapılarını dış dünyaya açar başkalarıyla iletişime geçer. "Görsel sanatlar dersi ayna gibidir, çünkü bireyde var olan eleştirel düşünme yeteneklerini fark etme, özgüven vb. duyguları ortaya çıkartır. Estetik duygu ve farkındalık yaratır". "Görsel sanatlar dersi gökkuşağı gibidir, çünkü bireyler yaratıcılıklarını, kişisel yetilerini, kültürel zenginliklerini bu derse taşırlar. Gökkuşağı kadar renkli çalışmalar oluştururlar. Renklere kendilerinden yeni renkler ekleyip, bambaşka ürünler ortaya çıkarırlar".

Tedavi Edici Olarak Görsel Sanatlar Dersi: "Görsel Sanatlar Dersi"ni tedavi edici olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 11 katılımcının (%11.2) oluşturduğu 7 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla terapi(4), su(2), ilaç(1), koltuk(1), denklem(1), psikologların seansı(1) ve sağlık(1) yer almaktadır. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi terapi gibidir, çünkü çocuklar resim yaparken çok eğleniyor, dinleniyor, sakinleşip, rahatlıyorlar". "Görsel sanatlar dersi terapi gibidir, çünkü bir şekli çizerken, boyarken içindeki olumsuz düşünceleri dışa boşaltır, renklerle ruhunu rahatlatır ve neşe sağlar". "Görsel sanatlar dersi terapi gibidir, çünkü çocuk içindeki tüm duygu akışını resimle ifade ederken bir yandan da rahatlar". "Görsel sanatlar dersi su gibidir, çünkü benim resme hiç yeteneğim yoktur. Resimle kendimi deniyorum, bir şeyler ifade etmeyi dahi beceremiyorum. Fakat uydurukta olsa resim ya da el sanatları çalışması yaptığımda ruhumun doyuma ulaştığını, susuzluğumun gittiğini hissediyorum. Huzur ve sonsuzluk kadar mutluluk duyuyorum".

Özgürlüğün ve Yaratıcılığın İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi: "Görsel Sanatlar Dersi"ni özgürlüğün ve yaratıcılığın ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 20 katılımcının (%20.4) oluşturduğu 15 metafor görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla özgürlük(4), sihirbazlık(2), hobi(2), düşüncenin pratiği(1), matematik(1), zekânın ele yansması(1), hayal kurmak(1), yaratıcılık(1), sanat(1), hazine(1), sihirli bir ortam(1), estetik(1), sihirli anahtar(1), çocukların hayal denizi(1) ve uçsuz bir gökyüzü(1)'dür. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

"Görsel sanatlar dersi özgürlük gibidir, çünkü öğrenci kendini sınırlar olmadan ifade edebilmeli, not kaygısı duymamalıdır. Çocuk bilgisini yansıtmıyor, hayallerini dünyasını yansıtıyor içinden geldiği gibi hissettiği gibi resim yapıyor". "Görsel sanatlar dersi özgürlük gibidir, çünkü kendini ifade ettikçe özgür olduğunu hissedersin". "Görsel sanatlar dersi özgürlük gibidir, çünkü hayallerini isteklerini sınır koymadan ifade edersin". "Görsel sanatlar dersi hobi gibidir, çünkü boş zamanlarda yapılması daha doğrudur. Zorunlu olmaması gerekir. Öğrenci kendini özgür hissedip özgürce ifade etmelidir".

4.4. İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından, hangi kategoriler altında toplanabilir (Which categories can be employed to classify elementary, middle, and high school teachers' metaphors about "Fine Arts Teacher", in terms of their common characteristics)?

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar 7 kategoride toplanmıştır. Bunlar; eğitici öğretici ve yol gösterici olarak, sevginin göstergesi olarak, yaratıcılığın göstergesi olarak, çeşitliliğin ifadesi olarak, şekillendirici ve biçimlendirici olarak, duyguların dışavurumu ve ifadesi olarak ve tedavi edici olarak görsel sanatlar öğretmenidir (Tablo 4).

Tablo 4. İlköğretim, Ortaöğretim ve Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ne Yönelik Metafor Kategorileri

(Table 4. Elementary, Middle, and High School Teachers' Metaphorical Categories with regard to the "Fine Arts Teacher")

Kategoriler	Metaforlar	Metafor Frekansları	Metafor Adeti
Eğitici öğretici ve yol gösterici olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	Mimar(1), tur rehberi(1), arı(2), kılavuz(3), rehber(5), güneş(4), gemi kaptanı(1), çiftçi(1), yol(2), kaşif(3), teknolojinin rehberi(1), ayna(1), orkestra şefi(2), yel değirmeni(1), hazine avcısı(2), ışık(4), pusula(1)	35	17
Sevginin göstergesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	İlkbahar(1), sevgi(1), mutluluk aracı(1), şiir(1)	4	4
Yaratıcılığın göstergesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	Sihirbaz(5), sanatçı(10), hayal(1), resim fırçası(1), ince ruhlu(2), sanat eseri(1), ufuk çizgisi(1)	21	7
Çeşitliliğin ifadesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	Gökkuşluğu (3), filozof(1), bütün renkler(1), renk(1), simyacı(1), tiyatrocü(2), bahar(1), Ekmek(1)	11	8
Şekillendirici ve biçimlendirici olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	Bahçıvan(1), tasarım(1), heykeltıraş(2), bakır ustası(1), mucit(1)	6	5
Duyguların dışavurumu ve ifadesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni	Fotoğraf makinesi(1), pınar(1), çiçek(1), doğa(2), fareli köyün kavalcısı(1), dalgıç(1), gözlemci(1), deniz(1), aynaya yansıyan ışık(1), dijital makine(1), Çılgın(1)	12	11
Tedavi edici olarak Görsel Sanatlar öğretmeni	Psikolog(4), savaşçı(1), danışman(1), anahtar(1), doktor(1), dinlendirici(1)	9	6
		98	58

Katılımcıların "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ne Yönelik Sahip Oldukları Kavramsal Kategoriler (The conceptual categories of the attendees in regard to "Fine Arts Teacher"):

Eğitici, öğretici ve yol gösterici olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ni eğitici, öğretici ve yol gösterici olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 35 katılımcının (%35.7) oluşturduğu 17 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla rehber(5), ışık(4), güneş(4), kaşif(3), kılavuz(3), hazine avcısı(2), yol(2), arı(2), orkestra şefi(2), mimar(1), tur rehberi(1), gemi kaptanı(1), çiftçi(1), teknolojinin rehberi(1), ayna(1), yel değirmeni(1) ve pusula(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

"Görsel sanatlar öğretmeni rehber gibidir, çünkü öğrencinin kendi yolunu bulmasında ona yardımcı olur. Her öğrencinin kendini ifade edebileceği yöntem veya teknik vardır. Görsel sanatlar öğretmeni öğrencinin bunu bulmasında fark etmesinde yardımcı olur". "Görsel sanatlar öğretmeni kılavuz gibidir, çünkü öğrencilerinin duygu ve düşüncelerini dışa vurmalarına ve bunu çalışmalarına yansıtılmalarını sağlamak için onlara yol gösterir". "Görsel sanatlar öğretmeni rehber gibidir, çünkü geleceğimizi aydınlatır, yetenekleri

ortaya çıkartır ve hayal dünyamızı geliştirir". "Görsel sanatlar öğretmeni güneş gibidir, çünkü bilgi birikimi, görüş, yeteneklerini, konusu ile ilgili tecrübelerini öğrencilerine yansıtmaktadır. Güneşin ışınları her yere her nesneye ulaşabilir. Görsel sanatlar öğretmeni de istekleri doğrultusunda öğrencilerine ışığını yansıtmaktan çekinmez".

Sevginin göstergesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ni sevginin ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 4 katılımcının (%4.0) oluşturduğu 4 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla ilkbahar(1), sevgi(1), mutluluk aracı(1) ve şiir(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriyi oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

"Görsel sanatlar öğretmeni ilkbahar gibidir, çünkü içindeki güzellikleri dışa yansıtarak etrafındakileri mutlu eder". "Görsel sanatlar öğretmeni sevgi gibidir, öğrencilere sevgi ile yaklaşarak, onların yaratıcılık ruhunu ön plana çıkartmaktadır". "Görsel sanatlar öğretmeni mutluluk aracı gibidir, çünkü çocukların mutlu olması için onlara yön verir, olanak sağlar".

Yaratıcılığın göstergesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ni yaratıcılığın ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 21 katılımcının (%21.4) oluşturduğu 7 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla sanatçı(10), sihirbaz(5), ince ruhlu(2), hayal(1), resim fırçası(1), sanat eseri(1) ve ufuk çizgisi(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriyi oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

"Görsel sanatlar öğretmeni sanatçı gibidir, çünkü yaptıkları uzun süre bellekte durmaktadır. Sembollerle kültürümüzü, milli ve manevi değerlerimizi vermeli, kalıcı hale getirmelidir. Çünkü cumhuriyetin temeli kültürdür". "Görsel sanatlar öğretmeni sanatçı gibidir, çünkü öğrenciler onlara hayranlık duyar yaptıkları eserlerden etkilenirler. Diğer branşlarda bu hayranlığı görmek tatmak imkânsızdır". "Görsel sanatlar öğretmeni sihirbaz gibidir, çünkü elindeki sihirli değneği iyi kullanmayı başara bilirse birçok sihirleri gerçekleştirir. Örneğin bir eserle sizin ruhunuzun en gizemli köşelerine kadar sokulabilir. Başka hiç bir aracıya gerek kalmadan sanatıyla bir amaç etrafında kitleler oluştura bilir. Yeter ki sihirli çubuğunun gizemini çözebilsin". "Görsel sanatlar öğretmeni sihirbaz gibidir, çünkü öğrencilerini öyle bir yönlendirip farklı düşüncelerini sağlar ki sonuç mükemmel olur".

Çeşitliliğin ifadesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: "Görsel Sanatlar Öğretmeni"ni çeşitliliğin ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 11 katılımcının (%11.2) oluşturduğu 8 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla gökkuşağı(3), tiyatrocü(2), filozof(1), bütün renkler(1), renk(1), simyacı(1), bahar(1) ve ekme(1)'tir. Aşağıda, bu kategoriyi oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

"Görsel Sanatlar öğretmeni gökkuşağı gibidir, çünkü her zevke hitap eder. Her türlü yeteneği geliştirerek, doğayı insana sevdirecek renkli bir kişiliğe sahiptir". "Görsel Sanatlar öğretmeni tiyatrocü gibidir, çünkü iyi bir oyun ortaya çıkartmalıdır. O zevki insanlara aşılayabilmeli veya verebilmelidir". "Görsel Sanatlar öğretmeni filozof gibidir, çünkü Görsel Sanatlar Öğretmeni herkesten farklı, kimsenin düşünemeyeceği kadar farklı düşünen bir yapıya sahiptir". "Görsel Sanatlar öğretmeni renk gibidir, çünkü bütün renklerin birbirinden farkı olduğu gibi, bütün çocuklarda birbirinden

farklıdır. Onları anlaya bilmek, onlara ulaşabilmek, yaklaşılabilmek için renkler kadar farklı olmak gerekir”.

Şekillendirici ve biçimlendirici olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: “Görsel Sanatlar Öğretmeni”ni şekillendirici ve biçimlendirici olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 6 katılımcının (%6.1) oluşturduğu 5 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla heykeltıraş(2), bahçıvan(1), tasarım(1), bakır ustası(1) ve mucit(1)'tir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

“Görsel sanatlar öğretmeni heykeltıraş gibidir, çünkü öğrencilerin yaratıcılıklarına yön verip, en üst seviyede kullanmalarını konusunda onları teşvik eder ve şekillendirirler. Hammadde öğrenci zihni, algısı, dünyası olduğundan bu öğretmenler hammaddeyi işlemektedirler”. “Görsel sanatlar öğretmeni heykeltıraş gibidir, çünkü hedef kitleyi istediği gibi şekillendirir ve onlardaki güzellikleri ortaya çıkartır”. “Görsel sanatlar öğretmeni bakır ustası gibidir, çünkü öğrencileri iyi işleye bilirse çok güzel eserler ortaya çıkartabilir”.

Duyguların dışavurumu ve ifadesi olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni: “Görsel Sanatlar Öğretmeni”ni duyguların dışavurumu ve ifadesi olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 12 katılımcının (%12.2) oluşturduğu 11 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla doğa(2), fotoğraf makinesi(1), pınar(1), çiçek(1), fareli köyün kavalcısı(1), dalgıç(1), gözlemci(1), deniz(1), aynaya yansıyan ışık(1), dijital makine(1) ve çılgın(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

“Görsel sanatlar öğretmeni doğa gibidir, çünkü çevresiyle uyum sağlayan sevmeyi, paylaşmayı, mücadeleyi ve de hepsinden önemlisi var olanı sağlayandır. Doğa tüm güzellikleri içinde barındırır. Doğayı korumak ve yüceltmek lazımdır. Doğa bize her şeyi öğretir”. “Görsel sanatlar öğretmeni doğa gibidir, çünkü her zaman renkli ve hareketlidir. Bize ruhumuzu yansıtmada rehber olur ve bizim hayatımızı renklendirir”. “Görsel sanatlar öğretmeni gözlemci gibidir, çünkü hayatın tüm renklerini, ritmini gözler ve yansıtır”.

Tedavi edici olarak Görsel Sanatlar öğretmeni: “Görsel Sanatlar Öğretmeni”ni tedavi edici olarak algılayanların oluşturduğu bu kategoride 9 katılımcının (%9.1) oluşturduğu 6 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanım sırasıyla; psikolog(4), savaşçı(1), danışman(1), anahtar(1), doktor(1) ve dinlendirici(1)'dir. Aşağıda, bu kategoriye oluşturan bazı katılımcı ifadeleri verilmiştir.

“Görsel sanatlar öğretmeni psikolog gibidir; çünkü insanı rahatlatarak duygularımızı ifade etmemizi sağlar”. “Görsel sanatlar öğretmeni dinlendirici gibidir, çünkü insanın resim yaparak rahatlamasını sağlar”.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin “Görsel Sanatlar Dersi” ve “Görsel Sanatlar Öğretmeni” kavramlarına ilişkin metaforlarını irdeleyen bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler tarafından “Görsel Sanatlar Dersi” kavramına yönelik en sık kullanılan metafor; “Rüya (f=8, %8.1)”dır. “Duyguların İfadesi Olarak Görsel Sanatlar Dersi” kategorisinde bulunan “Rüya”

metaforu katılımcılar tarafından; iç dünyamızı daha iyi anlamamızı, farkında olmadıklarımızı görmemizi ve öğrenmemizi sağladığı şeklinde ifade edilmiştir. Katılımcıların metaforları ortak özellikleri açısından; "Görsel Sanatlar Dersi" kavramına ilişkin metaforları; yaşamın bir parçası, sevginin ifadesi, eğitici ve öğretici, duyguların ifadesi, tedavi edici ve özgürlüğün ve yaratıcılığın ifadesi olarak görsel sanatlar dersi kategorileri altında toplanmıştır.

İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına yönelik en sık kullandıkları metafor; "Yaratıcılığın Göstergesi Olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni" kategorisinde bulunan "Sanatçı (f=10, %10.2)" metaforudur. Katılımcılar bu metaforla "Görsel Sanatlar Öğretmeni"nin yaptıklarının kalıcı olduğunu, bu ders öğretmenine öğrencilerin hayranlık duyduğunu, diğer branşlarda bu hayranlığı görmenin mümkün olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından; eğitici - öğretici ve yol gösterici, sevginin göstergesi, yaratıcılığın göstergesi, çeşitliliğin ifadesi, şekillendirici ve biçimlendirici, duyguların dışavurumu ve ifadesi ve tedavi edici olarak görsel sanatlar öğretmeni kategorileri altında toplanmıştır.

Tam olarak kavranamayan şeyleri, duygu ve estetik deneyimleri, ahlaki uygulamaları ve ruhsal bilinci kısmen kavramaya çalışmanın en önemli araçlarından biri olan metafor; hayali bir rasyonalitedir (Lakoff; Johnson, 2005: 223- 226). Hayatımıza yeni anlamlar katan metaforların insanı anlamak için temel bir mekanizma olduğu düşünülmektedir.

Gillis ve Johnson (2002: 38); metaforların eğitimci olarak; benlik algısını anlamaya yardımcı olacağını vurgulamışlardır. Bu ifadeye dayanarak bu araştırmanın bulgularının, metaforların farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin "Görsel Sanatlar Dersi" ve "Görsel Sanatlar Öğretmeni" kavramlarına yönelik kişisel algılarını belirlememizde bir araç olduğunu ifade etmek mümkündür. Benzer bir şekilde metaforlar, eğitim alanında eğitimcilerin farklı alanlardaki düşüncelerini belirlemek ve farklı kavramlar arasında ilişki kurmak için de kullanılabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Abrams, M.H., (1999). A Glossary of Literary Terms. USA: Harcourt Brace Collage Publisher.
- Arslan, M.M. ve Bayrakçı, M., (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim- Öğretim Açısından İncelenmesi. Milli Eğitim, 35(171): 100-108.
- Aydın, F. ve Ünalı, Ü.E., (2010). Coğrafya Öğretmen Adaylarının "Coğrafya" Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi. International Online Journal of Educational Sciences, 2(2): 600-622.
- Botha, E., (2009). Whymetaphormatters in Education. South African of Education, 29: 431-444.
- Cerit, Y., (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen Ve Yöneticilerin Görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi; 6(4);693-712.
- Çapan, E.B., (2010). Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(12): 140-154.

- Çelikten, M., (2006). "Eğitim Sisteminde Kullanılan Kültür ve Öğretmen Metaforları". Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 21: 269-283.
- Forceville, C., (2002). The Identification of Target and Source in Pictorial Metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34: 1-14.
- Döş, İ., (2010). Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metafor Algıları, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(3): 607-629.
- Gillis, C. and Johnson, C.L., (2002). Metaphor as renewal: Re-Imagining Our Professional selves. *English Journal*, 91 (6), 37-43.
- Guerrero, M.C.M. and Villamil, O.S., (2002). Metaphorical Conceptualizations of ELS Teaching and Learning. *Language Teaching Research*, 6(2): 95-120.
- Kaya, H., (2011) The Analysis of Secondary Education Students Perceptions Towards "The World" Concept. *World Applied Sciences Journal*, 12(2): 190-196.
- Miles, M.B. and Huberman, A.M., (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Öztürk, Ç., (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının "Coğrafya" Kavramına Yönelik Metafor Durumları. Ahi Evran Üniversitesi. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(2): 55-69.
- Saban, A., (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Olduğu Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2): 281-326.
- Saban, A., (2008). İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *İlköğretim Online*, 7 (2): 421-455.
- Saban, A., Koçbeker, B.N. ve Saban, A., (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 461-522.
- Saban, A., (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2). 131-155.
- Salman, Y., (2003). Dilin Düş Evreni: Eğretileme. *Kitaplık*. YKY.65(Ekim). 53-54. İstanbul.
- Semerci, Ç., (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 125-140.
- Şeyihoğlu, A. ve Gencer, G., (2011). Hayat Bilgisi Öğretiminde "Metafor" Tekniğinin Kullanımı, *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8: 3
- Shaw, D., Massengill, B., and Mahlios, M., (2008). Preservice Teachers' Metaphors of Teaching in Relation to Literacy Beliefs. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 14(1): 35-50.
- Şirin, E.F., Bektaş, F., Karaman, G. ve Aytan, G.K., (2012). Rafting Katılımcılarının Rafting Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 6, Sayı 2*, 207-215
- Lakoff, G. and Johnson, M., (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çev: G.Y.Demir). Paradigma Yayınları. İstanbul.
- James, P., (2002). "Fostering Metaphoric Thinking", *Journal of Developmental Education*, 25 no:3, 26-33
- TDK, (2005). *Türkçe Sözlük*, Tdk Yayınları: Ankara.

- Töremen, F. ve Döş, İ., (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 9(4): 1973-2012.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınevi. Ankara.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M., (2011). Öğretmen Kavramına İlişkin Öğretmen, Yönetici Ve Müfettiş Algılarının Analizi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(2): 92-109.